

Budsjetthøring i Familie- og kulturkomiteen

mandag 20. oktober 2008

MFOs merknader til kulturbudsjettet

Generelt

MFO er tilfreds med den generelle økningen av statens kulturbevilgninger som følger av forslaget til statsbudsjett for 2009. Det er likevel flere elementer både i budsjettet og i utviklingen i kultursektoren som skaper bekymring både blant MFOs medlemmer og i MFOs ledelse. I dette notatet til Stortingets familie- og kulturkomité blir noen av disse områdene nærmere omtalt. MFO håper også å kunne komme nærmere tilbake både til disse og til andre problemstillinger ved senere anledninger.

Allmenne kulturformål

Kunstnerne

Levekår

Rapporten om kunstnernes aktivitet, arbeids- og inntektsforhold ble lagt fram i juni i år, og er nå på høring med frist 30. oktober. Rapporten viser at inntektsutviklingen for musikere, sangere og dirigenter har vært svært dårlig de siste 10-15 årene. Den priskorrigerede gjennomsnittsinntekten av kunstnerisk arbeid har for denne gruppen økt fra ca. 180 000 kroner pr. år i 1993 til ca. 184 000 kroner pr. år i 2006 (2,2 %) ¹ mens den samlede, pensjonsgivende inntekten har sunket fra ca. 280 000 kroner pr. år til ca. 279 000 kroner pr. år (-0,5 %) ².

For hele den yrkesaktive delen av befolkningen var reallønnsveksten i samme periode 40,3 % og gjennomsnittsinntekten i 2006 var ca. 366 000 kroner.

Musikere, sangere og dirigenter har også hatt en dårligere lønnsutvikling enn de fleste andre kunstnergruppene. Utviklingen er mildt sagt bekymringsfull, og illustrerer tydelig behovet for nye virkemidler i kunstnerpolitikken. I forslaget til statsbudsjett for 2009 er det tatt noen viktige grep med hensyn til utforming av enkelte støtteordninger, og det er også foreslått en betydelig volumøkning for mange av ordningene. Dessverre vil nok dette bare hjelpe et stykke på vei.

MFO mener at det bør satses betydelig mer ressurser fra både statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter på å styrke kulturnæringene, og legge grunnlaget for større evne og vilje til å lønne musikere og andre kunstnere på linje med andre profesjonelle yrkesutøvere. MFO viser i den forbindelsen også til St.meld. nr. 22 (2004-2005) Kultur og næring og Innst. S nr. 230 (2004-2005) om samme.

Regelverk, sosialt sikkerhetsnett og trygdeytelser

Mange frilanskunstnerne sliter med kompliserte offentlige krav til forretningsdrift, og til tross for enkelte reformer kommer mange også dårlig ut med hensyn til trygde- og pensjonsordningene.

MFO har tidligere oppfordret Familie- og kulturkomiteen om å rette oppmerksomheten mot disse forholdene og bidra til framtidige reformer som kan hjelpe på kunstnernes kår. Denne oppfordringen gjentas nok en gang.

---

¹ Korrigert tabell 8-7.

² Tabell 8-17.

Musikk og scenekunst

Rytmisk musikk

MFO støtter den satsingen på de rytmiske musikkjangrene som dette budsjettforslaget innebærer. Både tilskuddsordningen for utstyr og utviklingen av kompetansesentra som er budsjettert under Norsk kulturråds post 74 er viktige bidrag til utvikling og rekruttering i dette feltet. Det samme gjelder både gamle og nye tilskuddsordninger under musikkapitlets post 55.

Eksportfremmende tiltak

Departementet gir i budsjettproposisjonen signaler om videre arbeid med samordning av ulike tilskudd for å fremme norsk musikk i utlandet. MFO støtter en slik samordning, men forutsetter at gjennomføringen skjer i nært samarbeid med musikklivets organisasjoner.

Innkjøpsordningen

Bevilgningen til innkjøpsordningen for musikk er foreslått økt med 3 millioner kroner til ca. 16,5 millioner kroner. Dette er en kjærkommen, men likevel alt for beskjeden økning til et formål som har stor betydning for norsk musikkproduksjon, og hvor behovet trolig er det tredobbelte av det som nå kan kjøpes inn.

Orkesterpolitikken

For flere av de faste orkestrene er det foreslått viktige økninger i de offentlige tilskuddene.

MFO registrerer imidlertid med overraskelse at Bergen Filharmoniske Orkester nok en gang avspises med den laveste, prosentvise økningen av alle. Med vår kjennskap til aktiviteten og utviklingsmulighetene i dette orkestret kan vi ikke se noen saklig grunn til en slik nedprioritering.

Budsjettforslaget omfatter også en ny orkestersatsing i Nord-Norge. Ideen om et tettere og mer systematisk samarbeid mellom de etablerte ensemblene er interessant, og MFO har gjennom tillitsvalgte i regionen og i de enkelte virksomhetene deltatt i det lokale utredningsarbeidet som ble påbegynt tidligere i høst.

Den organisasjonsmodellen som er forutsatt i budsjettproposisjonen virker imidlertid lite gjennomtenkt, og er ikke i samsvar med hva vi har oppfattet som regionens ønsker. Dersom deler av de etablerte ensemblene skal skilles ut og slås sammen med de øvrige enhetene i et Nordnorsk symfoniorkester, er det en betydelig fare for at musikerne vil miste sin lokale forankring og legitimitet. Nordnorsk symfoniorkester bør derfor baseres på et strukturert og forpliktende samarbeid mellom de eksisterende virksomhetene, og ikke på en overføring av stillinger fra disse til en overordnet, administrativ enhet.

Den Norske Opera & Ballett

Departementet foreslår å øke tilskuddet til Den Norske Opera & Ballett med ca. 40 millioner kroner. Dette er naturligvis et stort beløp på kulturbudsjettet, men likevel ikke på langt nær nok til å sette operaen i stand til å oppfylle de målsettingene som er vedtatt.

MFO finner det sterkt beklagelig at departementet heller ikke denne gangen har fulgt opp sine egne opptrappingsplaner og på denne måten setter Den Norske Opera & Ballett i en meget vanskelig situasjon i en kritisk fase av utviklingen av det kunstneriske innholdet i det nye operahuset.

Lønns- og arbeidsvilkårene

Før tariffrevisjonene for musikere og annet kunstnerisk personale i orkestrene og Den Norske Opera & Ballett i 2008 hadde partene i hver enkelt virksomhet foretatt en gjennomgang av bl.a. arbeidstidsbestemmelsene med sikte på å imøtekomme de behovene som departementet ga uttrykk for i budsjettproposisjonen for 2008. Til tross for dette lyktes ikke de sentrale partene å komme til enighet om slike endringer.

Departementet har ytret ønske om at de lokale prosessene skal fortsette, men har likevel ikke gitt institusjonene de økonomiske rammene som må til for å finansiere en slik avtalereform i 2009. MFO finner det ytterst beklagelig at staten heller ikke denne gangen viser vilje til å bidra til en ønsket utvikling av orkestrenes funksjonalitet og en tilhørende lønnsheving for det kunstneriske personalet.

Kirken

Hovedtyngden av de statlige bevilgningene til kirkelige formål ligger utenfor Familie- og kulturkomiteens ansvarsområde. Kirken er likevel utvilsomt en av landets største arenaer for kulturopplevelser og kulturdeltakelse. Dette avspeiles også i kirkens egen kulturmelding "Kunsten å være kirke" fra 2005.

MFO vil derfor minne komiteen om at kirkens kulturaktiviteter må utvikles videre, og integreres i en helhetlig kulturpolitikk. Departementets forslag om en bevilgning på 5 millioner kroner over kap. 320, post 01, til styrking av kulturkompetansen i Kirkerådet og bispedømmerådene kan være et bidrag i så måte. Men det er ikke mulig å nå målet om større kulturaktivitet i kirkene uten at det også tilføres midler til konkrete tiltak og aktiviteter.

I den sammenhengen inngår kirkemusikkfestivalene som f.eks. Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival, som utvilsomt trenger bedre offentlig finansiering for å konsolidere sin økonomi.

Kulturskolene

De kommunale kulturskolene er en av hjørnesteinene i norsk kulturpolitikk. Selv om MFO er fullstendig klar over at dette også ligger utenfor Familie- og kulturkomiteens ansvarsområde, vil vi likevel benytte anledningen til å peke på den ytterst bekymringsfulle situasjonen med hensyn til både økonomi og kapasitet i kulturskolene. Ventelistene er i mange kommuner fortsatt håpløst lange, og skolepengene (egenbetalingen) er blitt så høye at mange foreldre ikke har råd til å la barna få dette tilbudet.

Regjeringen har heller ikke i dette statsbudsjettet lagt opp til tiltak for å bedre på forholdene.

Sammen med Norsk kulturskoleråd og andre organisasjoner i musikklivet har MFO nå utarbeidet et forslag til forskrift om kulturskolevirksomhet, hvor det stilles krav til bl.a. et moderat nivå på skolepengene, kapasitet og faglig nivå. Forslaget er sendt til Kunnskapsdepartementet, og vi tillater oss å be om Familie- og kulturkomiteens støtte til en slik kvalitetssikring av kulturskolene.